

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 683/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Nitra, zastúpený Mgr. Juraj Hedera s. r. o., P. Benického 786/6, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tos/67/2024-788 z 15. augusta 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Tos/67/2024-788 z 15. augusta 2024 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 31. júla 2024 bola na sťažovateľa pod sp. zn. 2 Pv 439/23/4401 podaná obžaloba pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. a) a d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona a zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Konanie je vedené okresným súdom pod sp. zn. 1T/47/2024.

3. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu z 29. júla 2024. O jeho ponechaní vo väzbe rozhodol okresný súd po podaní obžaloby uznesením sp. zn. 1T/47/2024 z 8. augusta 2024 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku z dôvodov podľa

§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v dvoch argumentačných líniách. V rámci prvej z nich uvádza:

a) uznesenie okresného súdu z 8. augusta 2024 bolo pripravené vopred s rozsiahlou detailnou právnou a skutkovou argumentáciou, a teda nebolo výsledkom jeho výsluchu, ktorý sa uskutočnil 8. augusta 2024;

b) okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanej sťažnosti už 9. augusta 2024, a teda nemal dostatočný časový priestor oboznámiť sa s uznesením okresného súdu, ktoré mu bolo doručené priamo na výsluchu, a vypracovať odôvodnenie sťažnosti;

c) krajský súd rozhodol o sťažovateľom podanej sťažnosti už 15. augusta 2024 rovnako bez toho, aby mu poskytol dostatočný časový priestor vypracovať sťažnostnú argumentáciu;

d) krajský súd konal v rozpore s § 2 ods. 7, 9 a 14, § 192 až § 194 Trestného poriadku, t. j. konal protizákonne, ako aj protiústavne, keďže sťažovateľovi odoprel právo na prístup k súdu, čím došlo k porušeniu práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Druhý argumentačný okruh sa týka namietaného základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi, k čomu sťažovateľ uvádza:

a) o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ku ktorej vyjadrila nesúhlasné stanovisko Okresná prokuratúra Komárno, rozhodoval namiesto sudcu pre prípravné konanie (podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku) sudca okresného súdu, ktorý je príslušný na rozhodovanie v konaní pred súdom po podaní obžaloby, a teda nemal pre dané rozhodnutie právomoc;

b) okresná prokuratúra mala počkať na rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie a až následne podať obžalobu. Tým, že sa tak nestalo, bol sťažovateľ odňatý zákonnému sudcovi – sudcovi pre prípravné konanie, ktorý dosiaľ nerozhodol o jeho žiadosti;

c) zákonný sudca, ktorý je príslušný na rozhodovanie v konaní pred súdom, mal v takej situácii odmietnuť obžalobu podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. Ustanovenie § 238 Trestného poriadku, v zmysle ktorého rozhodoval vo veci prvostupňový súd, nepojednáva o tom, že by mal „sudca pre súdne konanie právomoc spojiť v rámci jedného Výsluchu rozhodovanie o väzbe Navrhovateľa po podaní Obžaloby a rozhodovanie o väzbe Navrhovateľa po nevyhovení žiadosti Okresnou prokuratúrou Komárno. Ide o dva rôzne inštitúty a dve rôzne štádiá trestného konania, a to navyše s dvomi typmi rozhodnutí.“;

d) krajský súd rozhodol v rozpore s popísanými zákonnými ustanoveniami, t. j. konal protizákonne, ako aj protiústavne, keďže porušil právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi (právo na zákonného sudcu), a tým aj práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou sťažovateľovej ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť podaná proti uzneseniu okresného súdu o jeho ponechaní vo väzbe z dôvodu, že vo veci nekonal súd, ktorý by bol oprávnený rozhodovať o jeho ponechaní vo väzbe, pričom mu zároveň nebol ponechaný dostatočný časový priestor na uplatnenie sťažnostnej argumentácie.

8. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že v prípade namietaného rozhodnutia krajského súdu ide o rozhodovanie o osobnej slobode sťažovateľa. Konkrétne o rozhodovanie o jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu o jeho ponechaní vo väzbe.

9. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (m. m. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013, I. ÚS 95/2021), že čl. 46 ods. 1 ústavy je všeobecným ustanovením, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality, a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

10. Obdobne vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd pripomína, že označené ustanovenie je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľné v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. trestnom obvinení) a nevzťahuje sa v plnom rozsahu na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska väčšiny procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (napr. m. m. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 95/2021). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom (čl. 5 ods. 1 dohovoru), pritom súčasťou záruk vyvoditeľných z čl. 5 dohovoru je aj ochrana práva jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným prieťahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), ako aj ochrana práva jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [(čl. 5 ods. 4 dohovoru); k uvedenému pozri napr. Khudoyorov v. Rusko, č. 6847/02, rozsudok ESLP z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00,

rozsudok ESĽP z 26. 10. 2006, body 103 a 115]. Uvedené síce nevylučuje, aby v odôvodnených prípadoch bolo možné aplikovať aj také procesné garancie, ktoré svojou povahou sú podradené pod čl. 6 dohovoru, ich využitie však prichádza do úvahy iba primerane (*mutatis mutandis*) s prihliadnutím na osobitosti konania o pozbavení osobnej slobody (Trepashkin proti Rusku, č. 2, rozsudok, 16. 12. 2010, č. 14248/05, § 148). O takéto okolnosti však v prejednávanej veci podľa názoru ústavného súdu nejde.

11. Pokiaľ ide o právo na zákonného sudcu (v širšom na nestranný súd), je obsiahnuté nielen v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj v čl. 5 dohovoru, keďže pojem „súd“ tu musí mať rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z tých istých dôvodov treba právo na zákonného/nestranného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy považovať aj za súčasť čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v prípadoch, keď súd rozhoduje o väzbe. Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy sa naproti tomu vzťahuje na konanie vo veci samej. Inými slovami, čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorého porušenia sa sťažovateľ domáha vo svojej väzobnej veci, s touto nesúvisí, pretože tento článok sa vzťahuje na konanie vo veci samej, o ktoré v danom prípade nešlo (napr. II. ÚS 616/2016, II. ÚS 348/2016, III. ÚS 796/2016, I. ÚS 628/2023).

12. Ústavný súd, ktorý je viazaný návrhom na rozhodnutie [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], konštatuje, že sťažovateľ, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, na ktoré sa ním označené články ústavy a dohovoru vecne nevzťahujú (sú *ratione materiae* spravidla súčasťou rozhodovania vo veci samej). Keďže nezistil vecnú súvislosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu